

Överförmyndarverksamheten i Kungälv kommun har tagit del av remissen av SOU 2022:38, Alla tiders föräldraskap – ett stärkt skydd för barns familjeliv.

### 12.3.8 Barnet ska som utgångspunkt föra sin egen talan

Utredningen innehåller förslag om att införa en ny form av godmanskap för att föra ett barns talan om hävande av föräldraskapet för den förälder som inte har fött barnet. Detta ska regleras i den nya paragrafen 11 kap. 3 b § föräldrabalken, enligt vilken rätten ska förordna en god man om förutsättningarna i paragrafen är uppfyllda.

Verksamheten tillstyrker förslaget om att en god man ska förordnas i den aktuella situationen och att detta ska regleras i en särskild bestämmelse. Verksamheten delar dock inte utredningens bedömning att förordnande av god man ska föregås av domstolsprövning, utan anser att förordnande av god man enligt 11 kap. 3 b § föräldrabalken bör göras av överförmyndaren.

I utredningen hävdas det att de flesta förordnanden av god man handläggs av överförmyndaren (s. 477). Verksamheten anser att detta är en sanning med modifikation, eftersom förordnande av god man i samband med anordnande av godmanskap enligt 11 kap. 4 § första stycket föräldrabalken alltjämt måste fattas av tingsrätten. De förordnanden av god man som handläggs av överförmyndaren är vid byte av god man enligt 11 kap. 4 § andra stycket föräldrabalken, vid anordnande av tillfälliga godmanskap enligt 11 kap. 1–3 §§ föräldrabalken och vid förordnade av god man enligt lagen (2005:429) om god man för ensamkommande barn.

Tidigare har Ställföreträdarutredningen presenterat betänkandet SOU 2021:36, Gode män och förvaltare – en översyn. I det betänkandet föreslås ändringar i 11 kap. 4 § föräldrabalken så att överförmyndaren, i stället för tingsrätten, ska besluta i så kallade otvistiga ärenden om godmanskap (SOU 2021:36, avsnitt 22.7.1). Verksamheten konstaterar att förslaget på ny lydelse av 11 kap. 15 § föräldrabalken i SOU 2021:36 inte stämmer överens med förslag på ny lydelse av samma lagrum i SOU 2022:38, enligt vilken tingsrätten enligt huvudregeln fortsatt ska fatta beslut om anordnande av godmanskap, även i otvistiga fall.

I utredningen SOU 2022:38 bedöms det att prövningen av om det finns synnerliga skäl att förordna en god man att föra barnets talan om hävande av föräldraskap i många fall bli komplicerad. Många gånger kan den bedömningen bli betydligt mer besvärlig än den eventuellt efterföljande prövningen av om föräldraskapet ska hävas eller inte. I vissa fall kan det också komma att krävas muntlig bevisning. Utredningen föreslår därför att beslut om anordnande av godmanskap enligt 11 kap. 3 b § föräldrabalken ska fattas av tingsrätten.

Verksamheten konstaterar att överförmyndarverksamheten redan nu har kompetens att fatta beslut om anordnande av godmanskap enligt 11 kap. 2 § föräldrabalken, som precis som 11 kap. 3 b § avser situationer när det föreligger en intressekonflikt mellan den omyndige och förmyndare. Verksamheten anser inte att det är motiverat att godmanskap enligt 11 kap. 3 b § ska handläggas på ett annorlunda sätt, särskilt med beaktande av det i SOU 2021:36 föreslås att beslutanderätt enligt 11 kap. 4 § föräldrabalken ska flyttas över till överförmyndaren. Att muntlig bevisning kan krävas inför anordnade av godmanskap enligt 11 kap. 3 b § anser inte verksamheten heller är ett hållbart argument för att tingsrätten ska ges exklusiv kompetens att fatta beslut om godmanskap enligt bestämmelsen, eftersom huvudregeln enligt 13 § lagen (1996:242) om domstolsärenden är att processen är skriftlig. Verksamheten är också som förvaltningsmyndighet skyldig att utreda ärendet i den utsträckning dess beskaffenhet kräver det, och har således möjlighet redan nu att inhämta muntlig bevisning om det anses nödvändigt.

Verksamheten anser att överförmyndarna har den kompetens som krävs för att fatta beslut om anordnande av godmanskap enligt 11 kap. 3 b §. Verksamheten upplever att uppdelningen mellan överförmyndarens och rätts beslutanderätt om anordnande av godmanskap inte är ändamålsenlig. Ofta uppstår missförstånd i kontakt med socialtjänst, huvudmän, ställföreträdare, nära anhöriga till huvudmän och andra myndigheter om skillnaden mellan överförmyndarens respektive tingsrättens uppdrag, vilken i sin tur tar mycket arbetstid genom skriftväxling och telefonsamtal i anspråk. Att överförmyndaren skulle ges beslutanderätt enligt 11 kap. 3 b § skulle renodla överförmyndarens uppdrag som första instans i ärenden om godmanskap, och är i linje med betänkandet SOU 2021:36. Enligt verksamhetens bedömning skulle en sådan ordning förkorta handläggningstiderna, och kravet på rättssäkerhet skulle uppfyllas genom en möjlighet att överklaga överförmyndarens beslut till tingsrätten.

Verksamheten konstaterar vidare att överförmyndaren enligt 16 kap. 1 § föräldrabalken utövar tillsyn över samtliga gode män som förordnats med stöd av föräldrabalken. Verksamheten uppfattar utredningens förslag som att detta även skulle gälla godmanskap enligt 11 kap. 3 b §, särskilt med beaktande av att det föreslås att de allmänna reglerna om godmanskap gälla i tillämpliga delar (s. 478). Verksamheten anser att det bör förtydligas i vilken utsträckning överförmyndaren ska utöva tillsyn över gode män förordnade enligt 11 kap. 3 b § och på vilket sätt dessa gode män i sådana fall ska redogöra för sitt uppdrag till överförmyndaren.

#### **14.9 Föräldrafullmakt – en ny form av fullmakt**

Verksamheten tillstyrker att den nya form av fullmakt, föräldrafullmakt, som föreslås i utredningen införs. Verksamheten konstaterar att den föreslagna nya lagstiftningen endast i begränsad utsträckning skulle påverka överförmyndarens tillsyn, eftersom föräldrafullmakten i första hand avser en möjlighet för föräldrar att delegera uppgifter som vårdnadshavare till någon annan och inte uppgifter som förmyndare. Verksamheten tillstyrker även ordningen att föräldrafullmakten anmälas till Skatteverket. En sådan ordning skulle innebära att överförmyndaren får kännedom om föräldrafullmaktshavare genom folkbokföringen, och detta underlättar även överförmyndarens tillsyn eftersom överförmyndaren på så sätt kan granska möjligheten för den legala förmyndaren att utföra sitt uppdrag.

Utredningen föreslår att begränsa föräldrafullmaktshavarens behörighet i frågor som rör barnets ekonomiska angelägenheter till en rätt att ta del av uppgifter i samma utsträckning som barnets förmyndare. Verksamheten anser därför att det finns skäl att göra ett förtydligande i 16 kap 7 § föräldrabalken i vilken utsträckning en föräldrafullmaktshavare har rätt att ta del av de handlingar som rör förmynderskapet i fråga och som förvaras hos överförmyndaren.

Utredningen nämner som exempel att om ett barn vill att en social förälder ska föra över pengar, kan det vara en fördel om den sociala föräldern själv har en möjlighet att kontrollera saldot på barnets konto (avsnitt 14.9.4, s. 739). Verksamheten anser att det bör göras en tydligare gränsdragning mellan en föräldrafullmaktshavare behörighet att ta del av information om barnets ekonomi och föräldrafullmaktshavarens behörighet att handa barnets ekonomiska angelägenheter. Detta eftersom verksamheten uppfattar lagförslaget som att en föräldrafullmaktshavare inte kommer att stå under överförmyndarens tillsyn, men att överförmyndarens tillsyn över förmynderskap där förmyndaren står under kontrollerad förvaltning enligt 13 kap. föräldrabalken påverkas av i vilken utsträckning en föräldrafullmaktshavare ges behörighet att ta hand om barnets ekonomiska angelägenheter.

#### **14.13.2 Vårnaden efter en förälders död när föräldrarna har haft gemensam vårdnad**

Verksamheten tillstyrker möjligheten för rätten att förordna en särskild förordnad vårdnadshavare för barnet även i de situationer när barnet har en förmyndare. Verksamheten motsätter sig dock att särskilt förordnade vårdnadshavare som förordnas enligt 10 kap. 2 a § i utredningens förslag ska lyda under reglerna i 13 kap. föräldrabalken, medan andra särskilt förordnade vårdnadshavare ska omfattas av reglerna för förordnade ställföreträdare enligt 14 kap. föräldrabalken. Att skilja på olika slags särskilt förordnade vårdnadshavare skulle göra överförmyndarens tillsyn mer komplicerad och tidsödande. Verksamheten anser att det inte finns tillräckliga skäl att skilja på de regler för förvaltning som gäller för legala respektive förordnade ställföreträdare för barn, särskilt med beaktande av att bestämmelserna i 14 kap. föräldrabalken i stor utsträckning hänvisar tillbaka till 13 kap. avseende ställföreträdarskap för barn (se t.ex. prop. 1993/94:251 s. 254 ff.). Verksamheten anser därför att samtliga särskilt förordnade vårdnadshavares förvaltning bör falla under de regler som gäller kontrollerad föräldraförvaltning enligt 13 kap. föräldrabalken.

#### **16.2.6 Konsekvenser för kommuner**

Verksamheten ställer sig kritisk till att utredningen inte berör vilka konsekvenser förslagen får för överförmyndaren, som är en kommunal myndighet enligt 19 kap. 1 § föräldrabalken. I utredningen bedöms de ökade kostnaderna för kommunerna bli försumbara och det föreslår därför inte någon ekonomisk reglering, dock utan att ta ställning till eventuella kostnader för överförmyndaren. I betänkandet SOU 2021:36 (avsnitt 28.5.2) görs en bedömning av hur kostnaderna för kommunerna skulle uppskattas öka om lagförslagen i betänkandet trädde i kraft. Någon motsvarande bedömning görs inte i SOU 2022:38. Verksamheten anser att det bör göras en uppskattning av vilka merkostnader överförmyndarna bedöms få till följd av utredningens förslag, främst gällande antalet godmanskap enligt 11 kap. 3 b § och hur detta påverkar arbetsbördan och utbildningsbehovet hos överförmyndarna.

§ 5/2023

## Information från kommundirektören

Haleh Lindqvist, kommundirektör, informerar om följande:

- Aktuellt från förvaltningen
  - o Sjukfrånvaro under jul/nyår
- Covid-19 – Stabilt i verksamheterna
- Bussolycka nyårsdagen
- Arbete med årsbokslut pågår
- Temperaturmätning till medarbetarna via Winningtemp
- Aktieöverlåtelseavtal avseende strategiskt fastighetsköp för arenaområdet
- Anvisningar för polisanmälan samt krigsplacering arbetas fram.

Åsa Berglie, projektchef, informerar om följande gällande den pågående planeringen och byggnationen av en hallarena vid Yttern:

- Pågående planprocess
- Tillstånd för vattenverksamhet
- Fotboll i arenaområdet

## Beslut

Informationen antecknas till protokollet.

---

**KOMMUNSTYRELSEN**

**KUNGÄLVS  
KOMMUN**



Justeras sign

§ 6/2023

## Månadsrapport

Pia Jakobsson, ekonomichef, informerar om följande:

- Låneskuld
- Investeringar
- Prognos, budgetavvikelser, driftsredovisning
- Resultatprognos
- Osäkerhetsfaktorer och utmaningar 2023
- Information om arbetslöshet över tid jämfört med riket samt VGR, inklusive arbetslöshetsprocent för unga.
- Försörjningsstöd

Ann-Charlott Backström, HR-chef, informerar om:

- Sjukfrånvaro, uppdelad på kort och lång sikt, över tid jämfört med riket och VGR

## Beslut

Informationen antecknas till protokollet.

---

**KOMMUNSTYRELSEN**

**KUNGÄLVS  
KOMMUN**



Justeras sign